

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	ลักษณะการทำงานระบบผลัดหมุนเวียนและคุณภาพชีวิตของพยาบาลสตรี		
ชื่อผู้เขียน	นางสาว สุจิตรา สุวรรณแพร์		
พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชาการพยาบาลสตรี		
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. สุทัศน์หา	ยิ้มแย้ม	ประธานกรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พันทวี	เชื้อขาว	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ดาราวรรณ	ตะปิ่นตา	กรรมการ
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กนกพร	สุคำวัง	กรรมการ

บทคัดย่อ

พยาบาลส่วนใหญ่ปฏิบัติงานเป็นลักษณะการทำงานระบบผลัดหมุนเวียน มีผลให้ระบบชีวภาพของร่างกายเปลี่ยนไป และทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ด้านจิตใจและจิตวิญญาณ ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านครอบครัว อันเป็นองค์ประกอบสำคัญของคุณภาพชีวิตของพยาบาลสตรี

การวิจัยเชิงพรรณนาเปรียบเทียบครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะการทำงานระบบผลัดหมุนเวียน คุณภาพชีวิตของพยาบาลสตรี และการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตของพยาบาลสตรีที่มีลักษณะการทำงานระบบผลัดหมุนเวียนที่แตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลสตรีที่ปฏิบัติงานระบบผลัดหมุนเวียนตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพในโรงพยาบาลลำปาง จำนวน 260 คน รวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบสอบถามลักษณะการทำงานระบบผลัดหมุนเวียน และแบบประเมินคุณภาพชีวิต ซึ่งแบบสอบถามลักษณะการทำงานระบบผลัดหมุนเวียนสร้างขึ้นโดยผู้วิจัย มีค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา เท่ากับ 0.92 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้การทดสอบซ้ำในแต่ละลักษณะ ได้แก่ วิธีการหมุนผลัดไป

ข้างหน้า ความสม่ำเสมอของการหมุนผลัด วันหยุดตรงวันหยุดราชการ จำนวนชั่วโมงทำงาน และจำนวนวันของผลัดคึกที่ติดต่อกัน มีค่าเท่ากับ 0.82, 0.88, 1.00, 0.90 และ 0.93 ตามลำดับ ส่วนแบบประเมินคุณภาพชีวิตที่สุสัณหา ยัมแย้ม ได้แปลและดัดแปลงมาจากดัชนีคุณภาพชีวิตของเฟอร์รานส์ (Ferrans) มีค่าดัชนีความตรงของเนื้อหาเท่ากับ 0.88 และมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาครอนบาคของคุณภาพชีวิตโดยรวมเท่ากับ 0.97

ผลการวิจัย พบว่า

1. ลักษณะการทำงานระบบผลัดหมุนเวียนที่พยาบาลสตรีได้ปฏิบัติเรียงลำดับจากมากที่สุดไปน้อยที่สุด คือ จำนวนวันของผลัดคึกที่ติดต่อกันน้อยกว่า 3 เวน (ร้อยละ 94.60) จำนวนชั่วโมงทำงานเฉลี่ย 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 92.30) ความสม่ำเสมอของการหมุนผลัด (ร้อยละ 88.50) วันหยุดตรงวันหยุดราชการอย่างน้อย 1 วันต่อสัปดาห์ (ร้อยละ 87.30) และวิธีการหมุนผลัดไปข้างหน้า (ร้อยละ 85.00)

2. ค่าเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตของพยาบาลสตรีโดยรวมเท่ากับ 22.67 และในด้านสุขภาพและการทำหน้าที่เท่ากับ 22.31 ด้านครอบครัวเท่ากับ 22.16 ด้านสังคมและเศรษฐกิจเท่ากับ 22.10 และด้านจิตใจและจิตวิญญาณเท่ากับ 22.06 เมื่อแบ่งกลุ่มพยาบาลสตรีตามค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างพบว่า พยาบาลสตรีมากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่าง (ร้อยละ 50.40 - 52.30) มีคะแนนคุณภาพชีวิตต่ำกว่าค่าเฉลี่ยทั้งโดยรวมและรายด้านเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านครอบครัว

3. พยาบาลสตรีที่มีลักษณะการทำงานระบบผลัดหมุนเวียนที่แตกต่างกันมีคุณภาพชีวิตโดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้นพยาบาลสตรีที่มีวิธีการหมุนผลัดที่แตกต่างกันมีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางให้พยาบาลสตรีที่ปฏิบัติงานระบบผลัดหมุนเวียนตระหนักถึงความสำคัญของลักษณะการทำงาน โดยเฉพาะวิธีการหมุนผลัดที่อาจจะมีผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพและการทำหน้าที่ของพยาบาลสตรีที่ปฏิบัติงานระบบผลัดหมุนเวียน

Thesis Title   Characteristics of Rotating Shift Work and Quality of Life Among
Female Nurses

Author   Miss. Sujitra Suwanaphare

M.N.S.   Nursing Care of Women

Examining Committee :

Assoc. Prof. Dr. Susanha	Yimyan	Chairman
Asst. Prof. Puntawee	Chuekao	Member
Asst. Prof. Dr. Darawan	Thapinta	Member
Asst. Prof. Dr. Khanokporn	Sucamvang	Member

Abstract

Most nurses work as a rotating shifts that affects their circadian rhythm. Moreover, the rotating shifts could affect on nurses' quality of life in terms of health and functioning, psychological and spiritual, social and economic, and family aspects.

This descriptive comparative research aimed to investigate characteristics of the rotating shift work, quality of life among female nurses, and to compare the quality of life among female nurses working in different shift work. The sample was 260 females registered nurses working in rotating shifts at Lampang hospital. Data were collected by using a questionnaire consisting of a demographic data, the Characteristics of Rotating Shift Work (CRSW), and the Quality of Life assessment (QLA). The CRSW questionnaire developed by researcher and the content validity index of the CRSW questionnaire was 0.92. The reliability using test - retest method for the five subscales: sequency of rotating shifts, consistency of rotating shifts, number of day off on holiday, number of working, and number of continuing night shift were 0.82, 0.88,

1.00, 0.90 and 0.93 respectively. The content validity index of QLA questionnaire modified by Susunha Yimyam, using Ferrans's concept, was 0.88. The overall reliabilities using the Cronbach's alpha coefficient was 0.97.

The results revealed that:

1. The priority of characteristics of rotating shifts among female nurses were the number of continuing night shifts (94.60%), number of working (92.30%), consistency of rotating shifts (88.50%), number of day off on holiday (87.30%), and sequence of rotating shifts (85.00%);

2. The mean of quality of life among female nurses overall was 22.67 and the mean of the four subscales was as follows: health and functioning domain 22.31, family domain 22.16, social and economic domain 22.10, and psychological / spiritual domain 22.06. Over half of the female nurses in this study (50.40%- 52.30%) had quality of life scores less than average in both overall and subscale scores, except for the family domain; and

3. In general, there was not significant difference of overall quality of life score among female nurses who working in different shift work. However, there was significant difference of quality of life in health and functioning domain among female nurses working in difference of the sequency of rotating shift at level 0.05.

These findings provided as a guideline for improving of characteristics of the sequency of rotating shift in order to promoting the quality of life in health and functioning domain among female nurses.